

Kao što je već prethodno zabilježeno Erna je rođena u Fužinama 20. 2. 1889. god. kao jedini ženski potomak obitelji Rosmanith.⁸ U Senju je pohađala pučku školu, gimnaziju u Zagrebu, te studije u Grazu i Zagrebu. Na Mudroslovnom fakultetu u Zagrebu obranila je doktorsku disertaciju 1915. god. iz područja mineralogije i petrografije pod naslovom: "Lapor u jednom dijelu Zagrebačke gore". Zanimljivo je istaći da je tako postala prvi doktor geoznanosti među ženama u našoj zemlji. U svojem dugogodišnjem radu obavila je brojne kemijske analize za profesora Miju Kišpatića i čuvenog profesora Frana Tućana, kao njegovog dugogodišnjeg asistenta. Kao svestrana športašica, osim hokeja na travi, bavila se atletikom, tenisom, hazenom, plivanjem i planinarstvom. U to je doba aktivno bavljenje športom kod žena dosta rijetko. Erna je međutim s puno hrabrosti postala pionir našeg ženskog športa i predvodnik pokreta budućih naraštaja. Povoljna okolnost u njezinom životu povezana je s njezinim vjenčanjem 1918. god. za osobu sličnih širokih nazora o životu. Bio je to Fran Šuklje, rođen u Samoboru 2. 10. 1886. god., poznat kao svestrani igrač (atletičar, planinar, sanjkač, mačevalac i hokejaš na travi). Bio je dva puta drugi u uličnom trčanju na 10 km od Zagreba do Podsuseda, sudionik prvih hokejaških utakmica u Samoboru 1908. god., prvi tajnik Jugoslavenskog nogometnog saveza, jedan od osnivača Zagrebačkog nogometnog podsaveza, te član čak četiri čuvena kluba ("Šišmiš" iz Samobora, te HAŠK, Građanski i Concordia iz Zagreba) što je vjerojatno jedinstveni slučaj u nas. Pisao je dramske kritike i brojne športske članke, te uređivao časopise "Priroda" i "Planinar". Bio je dugogodišnji direktor geoloških zavoda i instituta u Zagrebu i Beogradu. Supružnici Šuklje iskazivali su osobiti interes prema znanosti, prirodopisu, geologiji, športu i glazbi, što je još više obogatilo njihov sadržajni zajednički život. Nažalost njezin je suprug umro 1949. god., što je supruga Erna vrlo teško podnijela.

⁸ Vilko Luncer: Prva žena u hrvatskom športu, Novi list, 27. 12. 1999;

Do posljednjeg daha gospođa Erna bila je dušom i srcem vezana za sport i mladost. U povodu stote obljetnice obilježavanja modernoga športa u Zagrebu 12. 12. 1974. god. okupili su se mnogi stari i najzaslužniji športaši Zagreba. Skupu nije bila nazočna prva hrvatska športašica gospođa Erna Šuklje rođ. Rosmanith, zbog lošeg zdravstvenog stanja. U svojem pismu koje je pročitano na skupu, gđa Erna je napisala: "Vi koji sada spadate u generacije starih športaša, znadete dobro, kao i ja, kako je neizmjerljivo lijep, ugodan osjećaj kad čovjek nakon bavljenja sportom osjeti onaj blagi, osvježavajući umor. Upravo danas, kada mehanička civilizacija zagađuje okolicu, potreba za sportom sve je veća. Iako sam stara, sretna sam kada se sjetim divnih dana mladosti na sportskim terenima". Samo nekoliko dana kasnije 19. 12. 1974. god. zauvijek nas je napustila dr. Erna Šuklje rođena Rosmanith, prva dama hrvatskoga modernoga športa.

U povodu 110. obljetnice njezinog rođenja 1999. god. novinar Vilko Luncer u svom članku u "Novom listu" predlaže da se postavi spomen-ploča na trokatnici u Klaićevoj 12 u Zagrebu, nekadašnjem vlasništvu obitelji Rosmanith u čast osnutka "Concordie", daleke 1906. god. Ne vjerujemo da je ova inicijativa u međuvremenu i ostvarena. Bez obzira na to, smatramo da bi skorom 100. obljetnicu osnutka kluba "Concordia" 2006. god. trebalo obilježiti postavljanjem spomen-ploče. U tu svrhu treba čim prije uspostaviti kontakt između predstavnika športa i šumarstva, radi zajedničkog obilježavanja obljetnice. Pri tome bi naša struka trebala istaći važnu ulogu A. Rosmanitha kao šumarskog stručnjaka i mecenu našeg športa, zajedno s doprinosom njegove djece, i to ponajprije kćerke Erne, prve dame hrvatskoga športa. To je uostalom zaključak Hrvatskoga šumarskoga društva glede obilježavanja zaslužnih šumara i događaja, koji su doprinijeli potpunijoj valorizaciji šumarske struke, ali i sveukupnih vrijednosti naše zemlje.

Vice Ivančević

UMIROVLJENI ŠUMARI

Mr. sc. VLADO KREJČI, ŠUMARSKI INSTITUT, JASTREBARSKO

Odlazak u mirovinu 31. prosinca 2004. godine

Mr. sc. Vlado Krejčič, dipl. ing. šumarstva, rođen je 4. srpnja 1939. godine u Kapelici, općina Garešnica. Osmogodišnju školu završio je u Garešnici, a gimnazi-

ju u Zagrebu. Na Šumarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu diplomirao je 1969. godine. Još kao student, od 1964. godine radi na terenskim istraživanjima za

potrebe Instituta. Od 1969. godine stalno je zaposlen u tadašnjem Institutu za šumarska i lovna istraživanja, zatim Odjelu za Tipologiju šuma Šumarskog instituta, Jastrebarsko, u kojemu radi do 1997. godine. Od tada do umirovljenja (31. prosinca 2004. godine) radi u Odjelu za ekologiju i uzgajanje šuma, u kojemu jedno vrijeme obnaša dužnost pročelnika.

20. lipnja 1988. godine na Šumarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu obranio je magistarski rad pod naslovom: "Prirast širina krošanja hrasta lužnjaka u zajednici hrasta lužnjaka s velikom žutilovkom (*Genisto elatae-Quercetum roboris* Horv. 1938) na području Hrvatske".

Tijekom svog dugogodišnjeg bogatog znanstveno-istraživačkog rada vodio je više zadataka te Potprojekta za Hrvatske šume d.o.o., Zagreb i surađivao na još tri Potprojekta. Na temama Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa dao je značajan doprinos, posebice u znanstvenoj disciplini uzgajanje šuma. Bio je sudionik više simpozija i savjetovanja te sastanaka "Sekcije uzgajivača". Objavio je samostalno i kao koautor 33 znanstvena rada, 18 stručnih radova te niz studija i elaborata. Bio je član mnogobrojnih povjerenstava pri izradama Osnova gospodarenja. Nakon ovih, u kratkim crtama službenih, bibliografskih podataka, valja istaknuti i sljedeće:

Mr. sc. V. Krejči cijeli je svoj radni vijek posvetio istraživanju prirodnih šumskih ekosustava, s naglas-

kom na znanstvenu granu uzgajanje šuma. Zajedno sa svojim prethodnicima iz toga područja koji su radili u Šumarskom institutu, Jastrebarsko, vrsnim znanstvenicima i velikim ljudima, uvaženom gospodom Dragutinom Hanzlom, Josipom Šafarom i Vladimirom Hrenom, dao je izniman doprinos grani uzgajanja prirodnih šumskih ekosustava i cjelokupnoj šumarskoj znanosti, a posebice praksi. Zajedno s dr. sc. V. Hrenom, (koga sam imao čast upoznati i šest godina s njim surađivati, iako je bio u mirovini), uvijek i u svim događajima, manje ili više burnim, bio je čvrsti oslonac promišljanja glede opstanka i napretka Instituta, kako stručnih tako i onih važnijih, ljudskih. Njihove bistre misli, nažalost, nisu uvijek doprle do bistra uma (umova). Iz cijeloga njegovoga iznimno bogatog znanstveno-istraživačkog opusa razvidno je kako je svoja istraživanja usmjerio na istraživanje prirodne obnove, kao temeljnog cilja obnove i opstanka naših šuma. Počevši od prvog članka kojega je objavio s dr. V. Hrenom u Šumarskom listu 1976. godine pod naslovom: "Struktura sastojine i njezin utjecaj na prirodnu obnovu lužnjakovih šuma istočne Posavine" pa do zadnjeg (vjerujem ne i posljednjeg) kojega smo ljetos skupa objavili, također u Š. L. pod naslovom: "Oplodnom sječom od panjače do sjemenjače hrasta crnike (*Quercus ilex* L.)". Slobodan sam još istaći kako je to prva sjemenjača hrasta crnike u Hrvatskoj nastala prirodnom obnovom. Zajedno s kolegama iz Odjela za tipologiju šuma, pripada mu pionirska uloga u proučavanju i razvoju znanstvene grane Tipologija šuma u Hrvatskoj, koja svoje korjene vuče još iz davne 1961. godine. S ciljem praćenja razvoja šuma u prirodnim uvjetima, na području N.P. "Plitvička jezera", s grupom suradnika osniva četiri šumska rezervata, površine 1.347 hektara i to "Medveđak" (1976), "Čorkova uvala-Čudinka" (1977), "Kik-Visibaba" (1979) te šumski rezervat "Riječica-Javornik" (1981). Cilj osnivanja rezervata bio je prikazati tadašnje (nulto) stanje vegetacije tla, stadij razvoja strukturnih odnosa, proizvodnosti i kvalitete. Tada osniva čitav niz pokusnih ploha trajnoga karaktera u smislu praćenja strukturnih osobina sastojina. Upravo su ta istraživanja temelj utvrđivanja njihovog daljnjeg tijeka rasta i razvoja, a posebice stanja i mogućnosti obnove, kao temeljnog cilja trajne samoobnovljivosti, opstanka i potrajnoga gospodarenja ovih šumskih ekosustava. Sudjelovao je u izradi prvih Osnova gospodarenja na Plitvičkim jezerima, Tramontane, Veprinačkih šuma, Učke, Brgudskih šuma, programa gospodarenja za Dalmaciju te u osnivanju trajnih pokusnih ploha, kojih je, uzgred rečeno, oko 3000 po cijeloj Lijepoj našoj – od Mljeta, Dalmatinskog zaleđa, Velebita, Korskog kotara, Hrvatskog primorja, Istre, naših kontinentalnih nizinskih, brdskih i gorskih šuma – pa do poplavnih šuma Istočne Slavonije. U svim tim pokusima bio je

karika bez koje se ne može i bez kojega ovoga današnjega pravog bogatstva podataka ne bi bilo. Uvijek je i bezrezervno bio na raspolaganju svima, posebice mladim istraživačima kojima je bio zvijezda vodilja i koji su ga iznimno cijenili.

Poštovane kolege, dopustit ću si slobodu da ovo malo personificiram. Mr. Vlado Krejči meni je osobno bio (a i zauvijek će ostati) SVE – kolega, suradnik, putokaz: kuda, gdje i kako do cilja?, moj balans, moj učitelj i moj prijatelj. Od prvoga dana ljeta 1991. godine kada sam došao u Institut, prvog terena u Vrbovec, do zadnjega (vjerujem ne i posljednjega) u Puli, pa do moga zaposlenja u rujnu iste godine do danas, između nas je postojala neka tajna veza. Mnoge zajedničke strašno važne trenutke što poslovne, što osobne, skupa smo prebrodili. Kada čovjek promisli, pa sve to zbroji, jedino u životu i važne. Tada smo se držali one Andrićeve mudre izreke: dok ima mraka bit će i svanuća. Bez obzira na naših, vrijedno spomena 25 zajedničkih članaka, još puno važnije, i zauvijek, to će mi ostati najvrijedniji zapisi našega druženja. Jer, kako kaže poslovice: najbolje u čovjekovu životu su njegova mala, bezimena, nezapamćena djela dobrote i ljubavi. Imao sam iznimnu čast i zadovoljstvo biti sudionikom posljednje, treće dionice radnoga vijeka mr. Krejčija. U predstojećem burnom razdoblju naše kuće valjat će se svima nama svojski potruditi kako bismo popratili ucrtani put dobrih djela našega Vlade. Svi mi danas živimo u doba savršenih sredstava, ali konfuznih ciljeva.

Svima nam treba revizija prioriteta, stoga ćemo morati iznova naučiti voljeti-ograničenost. Njemu, čovjeku koji je prije svega imao životni credo Biti, a ne Imati, toga nije nikada nedostajalo, štoviše.

Na koncu, mali podsjetnik, da svi znamo, valja pridodati i ovo: Mr. sc. V. Krejči za hrvatsko šumarstvo, znanost i praksu, na terenu je proveo 3190 dana ili 8,7 godina. Noćio je na 196 različitih mjesta i to ne u luksuznim hotelima. Jednom prigodom, davne 1968. godine, u Štirovači-Lešće, s pinklecom na ramenu i promjerkom u ruci neprekidno je boravio 26 dana na terenu. Od nekadašnjih 171 šumarije nije bio službeno samo u četirima (Batina, Darda, Tikveš i Vrgorac). Navedeno nam daje za pravo ustvrditi kako mr. sc. Vlado Krejči apsolutno i bezrezervno zaslužuje sav naš respekt i poštovanje.

Španjolska poslovice kaže: dovoljno je vjerovati pa će ruže cvasti i za Božić. Dragi naš Vlado, dragi moj šefe, učitelju i prijatelju, u predstojećim umirovljeničkim godinama neka Ti cvatu ruže. Želim Ti puno zdravlja, veselih druženja s unucima Petrom i Martinom, a u slobodnim trenutcima, tebi posebnoga gušta, neka Ti je “bistro”.

“Lijepa je otvorena stranica života, ali je još ljepša zapečaćena stranica” (Alfredo Panzini)

Velika Ti hvala na svemu.

Tomislav Dubravac

IZ LOVSTVA

SOKOLARENJE – TRADICIONALNI NAČIN LOVA

1. POVIJESNI PREGLED

Sokolarenje podrazumijeva lov treniranom pticom grabljivicom. Prvi pisani podaci o sokolarenju na našem području datiraju još iz željeznog doba. Smatra se da su ga donijela ilirska plemena, a zatim ga preuzimaju Kelti. Dokaz tomu je i nalaz japodskog prstena iz groba kod Ribića (oko 200 god. pr.n.e.), na kojemu je prikazan pas koji drži u zubima zeca, a iznad njega se nalazi lovna ptica. Kako Kelti i Rimljani u to doba ne poznaju način lova pticama grabljivicama, najvjerojatnije se radilo o načinu ilirskoga lova koji je utjecao na Kelte, koji su ga nastavili njegovati kao lovnu disciplinu i širili dalje. Od tuda i pretpostavka da se lov pticama grabljivicama s Balkana proširio u ostali dio Europe. No, bez obzira što

je lov pticama grabljivicama krenuo od ilirskih plemena dalje u Europu, bitno se razlikovao od lova grabljivicama u ostalom dijelu Europe. Lov pticama grabljivicama kod nas, za razliku od ostalog dijela Europe, obavljao se bez uporabe konja, što se može vidjeti i na stećcima iz tog vremena.

Dok su se pticama grabljivicama u Europi uglavnom lovile ptice močvarice, kod nas su se upotrebljavale i u lovu na jelene (lov s orlovima), često u kombinaciji sa strijelama. U Europi se najčešće lovilo sokolovima, dok se u našim krajevima upotrebljavao i orao krstaš (*Aquila heliaca* L.) ili suri orao (*Aquila chrysaetos* L.) u lovu na srnu, jelena, a ponekad i vuka. Jastreb kokošar (*Accipiter gentilis* L.) upotrebljavao se u